

ARTHUR JAPIN

The cover features a painting of a woman in a large black hat and a man's face peering over a yellow ledge. The background is dark, and the foreground is a bright yellow field.

Wat stilte wil

ROMAN

NS
PUBLIEKS
PRIJS

BOEK VAN HET JAAR 2023

Veel leesplezier
met dit fragment uit

Wat stilte wil

van

Arthur Japin

Dit boek is genomineerd voor de
NS Publieksprijs 2023

© 2022 Arthur Japin
Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam

*Ik ben een vogeltje dat piept
Omdat het is geboren
En vluglijkjes weg van een takje, dat zwiept,
Weer vliegt v er heen.*

– WILLEM KLOOS

De geschiedenis van een vrouw. Hoe zij haar stem zocht, gedwongen werd om stil te zijn, maar hem uiteindelijk liet klinken.

Haar naam, Anna Witsen. Zij was betrekkelijk jong, maar uit een deftig, oud geslacht. Haar vader, ook al was hij vennoot van een ijzerhandel, hield

de waarden, naam en status hoog van hun stamvader, die eind zeventiende eeuw burgemeester was geweest van Amsterdam. Dit was in de jaren tachtig van de negentiende eeuw nog altijd iets van groot gewicht.

Ik begin haar verhaal op een koude wintermiddag op de Lage Vuursche. Het vroom en had gesneeuwd. De bossen op het landgoed droegen een witte kroon. Voor het oude huis lagen de landerijen van de familie onder zo'n dik pak dat je de straatweg in de verte nauwelijks kon onderscheiden van de weilanden die hij doorsneed. De wolken hingen donker, de hemel was al de hele dag geelgrijs en binnen, achter de hoge ramen, had men alle

lichten aangedaan. Zij, Anna, kwam naar buiten rennen, dwars over het gazon, op afstand achternagezeten door Willem, haar broer, vijf jaren jonger.

Zij gingen allebei rouwzwart gekleed.

Hij riep haar naam en smeekte haar om stil te blijven staan. Dit leek zij niet te horen. De jongeman gleed weg, viel languit en moest haar laten gaan. Maar zelfs liggend bleef hij manen tot voorzichtigheid, want nu had zijn zus de vijverkant bereikt en stapte op het ijs.

Vooralsnog hield zij zich vast aan de beschoeiing, maar zodra zij merkte dat het hield, durfde zij, liet los en

begon te glijden en te schuifelen naar het midden.

Het was een brede, diepe vijver, eeuwen ouder dan het huis, dat herbouwd was na een brand.

Op tweeënhalve meter van de kant konden de tuinlui, die de bodem om de andere lente dregden, het hoofd al niet meer boven water houden. Voor aanvang van dit werk moesten zij daarom eerst een schot neerlaten in de Pijnenburger Grift, waarmee het water in verbinding stond, en het bassin volledig laten leeglopen. Dit alleen al duurde anderhalve dag. En dan nog hielden zij met een touw rond hun middel verbinding met iemand op de kant, want soms zakten zij ineens

tot aan hun borst weg in de zwarte slib, een zompig, stinkend residu waar gassen uit opborrelden en aalwormen in wegekropen. Dan leek het alsof er onder het slijm iets aan hun laarzen trok waardoor zij in de dikke rotting van vergane bladeren dreigden te worden neergezogen.

Geen van die mannen was het met hun harken en spaden ooit gelukt de onderliggende somberte volledig weg te schrapen, zodat het zonlicht nooit de bodem raakte en het weidse water zelfs op heldere zomerdagen als een zwarte spiegel voor het woonhuis lag.

Maar op een winterdag als deze oogde de bevroren vijver hard zilverblank, en Anna stond er, met haar

impulsieve enthousiasme, inmiddels midden op in haar lange zwarte jurk. Zij sloot haar ogen, spande haar middenrif aan en zong één lange, hoge frase. Rond haar wolkte adem en vervloog.

‘Hoor je wel?’ riep zij tevreden.

‘Ik hoor vooral het ijs,’ antwoordde Willem ongerust.

‘Het kraakt.’

Hij greep de treurwilg, hield zich vast aan een van de oude takken die tot ver over de vijver bogen, en stapte het hard geworden water op met de bedoeling haar te halen, want gisteren had hij gezien dat her en der nog wakken waren, die nu lagen bedekt.

‘Maar luister dan!’ Zijn zuster zong

opnieuw. Daarna sprak zij: ‘Er is iets aan de klank van sneeuw vlak voordat de dooi inzet, iets onweerstaanbaars.’

‘Een stem in de sneeuw, ik hoor het: het klinkt droog. Zoals je zei. Kom nu maar, ik had je ook wel op je woord geloofd.’

‘Droog als een ingehouden adem.’

‘Jij bent soms net een hondje dat niet luistert.’ Willem had het einde van de langste tak bereikt en strekte zijn vrije arm uit zodat zij die kon grijpen.

‘Droog, zoals de mensen om ons heen droog zijn. Ingehouden.’

‘Vooruit, Anna, het ijs is onbetrouwbaar. Ik meen het, voor je eigen bestwil, toe.’

‘Een stem in de sneeuw vlak voor-

dat de dooi aanvalt, is vol ingehouden spanning.'

'Kom hier en pak mijn hand.

De koetsen komen. Wij moeten ons opstellen in de hal.'

Zij zong opnieuw, een aantal maten Brahms.

'Alsjeblieft, Anna. Je weet hoe diep het is, dat altijd akelige, zwarte water.'

'Bangerik.' Lachend kwam zij voetje voor voetje op hem toe. Om evenwicht te houden spreidde zij haar armen als vleugels. 'Hoe dieper en donkerder zo'n vijver, hoe fraaier hij 's zomers de wolken weerspiegelt.'

Weer bleef zij staan en keek omhoog, keek de overtrekkende sneeuwwolken na, die haar eventjes de

rest deden vergeten.

‘Kijk ze nu gaan, die prachtige, prachtige wolken!’

‘Papa en Cobi staan te wachten. Toe, wij moeten als familie voor de gasten klaarstaan. Op een rij en handjes geven.

Denk aan wie je bent, Anna, bedenk toch wat voor dag het is.’

‘Dat is het juist.’ Zij keek hem aan, op slag ernstig. Bijna verongelijkt. ‘Daar denk ik aan. De hele tijd. Wie ik ben en wat voor dag het is. Ik wil aan iets anders denken.’

‘Anna, moet ik je komen halen?’
‘Er is maar één ding wat jij moet...’ Nu strekte zij haar armen uit naar hem, schoof, gleed, schoenschaatste op haar

broer toe. ‘...één ding en dat is zingen.’
In twee, drie slagen was zij dichtbij
en greep zijn pols. ‘Toe Wim, zingen
moeten wij.’

‘Zingen.’ Hij herhaalde het mee-
warig, maar bleef met zijn aandacht bij
de reddingsoperatie.

‘Juist vandaag. Dat zei Karel, dat
wij voor hem moesten blijven zingen,
jij en ik.’

De ijsvloer begon te scheuren
onder hun dubbele gewicht. ‘Dat heb
ik hem nooit horen zeggen.’ Achteruit
schuifelend moest Willem nu de kant
zien te bereiken zonder zijn zuster of
de wilg los te laten.

‘Op de kade fluisterde hij het in
mijn oor, voordat hij naar Indië vertrok.’

‘Je verzint het.’

‘Ik zweer het je: dat hij niets liever wilde dan dat wij zouden blijven musiceren, samen, dat wij altijd zouden blijven spelen en zingen, desnoods als laatsten van het hele stel.’

Is je interesse voor dit boek gewekt? Ga dan naar de boekhandel of bibliotheek en lees het hele verhaal.

De andere genomineerden zijn:

Esther Verhoef

Alter ego

Anya Niewierra

De Camino

Herman Koch

Het Koninklijk Huis

Suzanne Vermeer

Koraalrif

Israel van Dorsten

Wij waren, ik ben

Wie is jouw favoriet? Win een jaar lang gratis boeken én gratis reizen met de trein – Stem nu op **nspublieksprijs.nl**

Dit miniboekje wordt je aangeboden door NS:
hoofdsponsor van de **NS Publieksprijs**.

Lezen is een van de favoriete tijdsbestedingen in de trein. Reizen met de trein geeft een moment voor jezelf, een moment om lekker in een boek te duiken bijvoorbeeld.

Nog niet uitgelezen? Lees dan ook de eerste hoofdstukken van de andere genomineerde boeken. Je vindt ze op [NS.nl/publieksprijs](https://www.ns.nl/publieksprijs).

Lekker lezen doe je in de trein.

**Stem
&
win!**

Stem op jouw Boek van het Jaar.
Win een jaar lang gratis boeken én
gratis reizen met de trein!

Breng uiterlijk 8 november je stem
uit op **[nspublieksprijs.nl](https://www.nspublieksprijs.nl)**